

การบริหารกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34*
Administrative of Scout Activity of Doi Ang Khang Cluster Schools
Under the Secondary Educational Service Area Office 34

พรอนันต์ เสือคลื่น^{1**}

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
เลขที่ 120 ถนนมหิดล ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน หัวหน้างานกิจกรรมลูกเสือและ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ปีการศึกษา 2558 รวมทั้งสิ้นจำนวน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.816 และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 โดยแยกเป็นกิจกรรมลูกเสือ 5 ด้านได้แก่ ด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกอง ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ ด้านการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ด้านการเงินลูกเสือ และด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ พบว่า โดยรวมและรายด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า สถานศึกษามีการนำกระบวนการบริหารตามแนวคิดของเกรก (Gregg) มาปฏิบัติในระดับปานกลาง ทั้ง 7 ขั้นตอน คือ (1) การวินิจฉัยสั่งการ (2) การวางแผน (3) การจัดองค์การ (4) การติดต่อสื่อสาร (5) การจูงใจ (6) การประสานงาน และ (7) การประเมินผล จากการสัมภาษณ์ พบว่า ด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกอง ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บังคับบัญชาเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มวุฒิทางลูกเสือ และแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ กิจกรรมลูกเสือที่มีทักษะ ประสิทธิภาพในการทำงานกิจกรรมลูกเสือ ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ

* ปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาจากบทความที่เคยเผยแพร่ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ และระดับนานาชาติ เบญจมิตร วิชาการ ครั้งที่ 6 วันที่ 26 พฤษภาคม 2559 ณ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

** ผู้เขียนหลัก

อีเมล: ja_meab@hotmail.com

พบว่าผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนควรแต่งเครื่องแบบลูกเสือเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี และควรมีการนิเทศกำกับติดตาม เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ด้านการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ พบว่า ควรเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือมากยิ่งขึ้น ด้านการเงินลูกเสือ พบว่า ควรมีการระดมเงินจากชมรมครูและผู้ปกครองชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำงบประมาณที่ได้มาช่วยในการจัดกิจกรรมลูกเสือ และด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ พบว่า ควรนำข้อเสนอแนะจากรายงานการจัดกิจกรรมลูกเสือมาทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนากิจกรรมลูกเสือต่อไป

คำสำคัญ

กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This research aimed to investigate the administrative process of scout activity of Doi Ang Khang cluster schools under the Secondary Educational Service Area Office 34. The target group in this study included school scout directors, deputy directors of scout school, heads of scout activity and scoutmasters in the academic year 2015 numbering totally 169 people. The tools used in the research comprised 5-rating scale questionnaires analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation and the interviews were analyzed by content analysis. The findings were as follows: The administrative process of scout activity of Doi Ang Khang cluster schools under the Secondary Educational Service Area Office 34 divided into 5 aspects of scout activities, namely group or cluster establishment, scout commanding, scouting teaching and learning, scout finance, and scouting reporting revealed that the respondents thought as the whole picture and each aspect that the schools performed the administrative process based on Gregg' concepts at moderate level with all 7 steps consisting of (1) directing, (2) planning, (3) organizing, (4) communicating, (5) motivating, (6) coordinating and (7) evaluating. The results of interviews were as follows. The group or cluster establishment showed that the scoutmasters should be promoted and encouraged to attend trainings to enhance scouting qualifications and the people with scouting skills and experiences should be appointed to be responsible for scout activities. The scout commanding indicated that the school scout directors should wear scout uniforms to be as good models and should supervise, monitor and follow-up to make scouts realize their own roles. The scouting teaching and learning revealed that outsource guest speakers should be invited to provide additional knowledge to help the scoutmasters have much more knowledge and understanding of

scouting teaching and learning. The scout finance showed that some money should be raised from teacher and parents clubs, communities or organizations concerned in order that the budget obtained could support scouting arrangement. In addition, the scouting reports indicated that the suggestions from the scouting reports should be used for doing researches to solve problems and develop scout activities in the future.

Keywords

Scout Activity, Secondary School

บทนำ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามศักยภาพ เป็นกำลังของชาติ เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและ สร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยเชื่อว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้เต็มศักยภาพ ต้องสร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, 2) กิจกรรมลูกเสือเป็นหนึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อฝึกอบรมให้การศึกษาและพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งประสงค์ หลักการ และวิธีการ ซึ่งผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกได้ให้ไว้ สำหรับในประเทศไทยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้ทรงก่อตั้งกองลูกเสือขึ้น เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 โดยมีการตั้งกองลูกเสือกองแรก คือ กองลูกเสือโรงเรียนมหาดเล็กหลวง (ปัจจุบันคือ โรงเรียนมหาวชิราวุธ ราชวิทยาลัย) นับเป็นประเทศที่สามที่มีกองลูกเสือขึ้นในโลก ปัจจุบันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 6, 12) ซึ่ง กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการศึกษา ที่ได้รับการยกย่องทั่วโลกว่า มีคุณภาพ ในการพัฒนาคุณภาพของเยาวชน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาเยาวชนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจและ ศีลธรรม ให้มีความรับผิดชอบ ช่วยพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติ (อภัย จันทวิมล, 2519, 4) นอกจากนี้กิจกรรมลูกเสือ ยังเป็นกิจกรรมในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็น พลเมืองดี มีคุณธรรม รักและเคารพในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รู้จักการเป็นผู้นำและ ผู้ตามมีความอดทน มีน้ำใจ และมีชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข (สุเวช กลัปศรี, 2556, 28)

การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนโดยเฉพาะในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษามีความสำคัญต่อนักเรียน ซึ่งกำลังอยู่ในวัยรุ่น กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่ม ที่จะสร้างมิตรภาพระหว่างนักเรียนด้วยกัน และระหว่างนักเรียนกับครูได้อย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เพราะในหลักสูตรของกิจกรรมลูกเสือ นอกจากกระบวนการกลุ่มแล้วยังจัดให้มีกิจกรรมกลางแจ้งที่เน้นการปฏิบัติร่วมกัน การสร้างระเบียบวินัยจากการฝึกวิชาต่าง ๆ เช่น การเปิดประชุมกองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ คือการสอนให้มีระเบียบวินัยในการทำความเคารพพระลี้กถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ การฝึกวิชาระเบียบแถว ทำให้ลูกเสือมีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมลูกเสือจึงเป็นการเตรียมเยาวชนให้มีคุณสมบัติพร้อมทั้ง 3 ด้าน คือ เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมสามัญศึกษา, 2541) ซึ่งกระบวนการที่จะทำให้เกิดการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ คือภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษาในการจัดการระบบการบริหารและจัดการสถานศึกษา เพื่อพัฒนากิจกรรมลูกเสือให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ทั้งนี้โรจน์ สารรัตน์ (2556, 1) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ขององค์การโดยอาศัย “หน้าที่ทางการบริหาร” ที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ส่วนวิรัช นิภาพร (2545, 1) กล่าวว่า การบริหารบางครั้ง เรียกว่าการบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานหรือปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐและหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของและหน่วยงาน ทั้งนี้กระบวนการบริหารตามแนวคิดของกุลิกและอูวิก ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 7 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การดำเนินการบริหารงานบุคคล การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน และการบริหารงบประมาณ (Gulick & Urwick, 1937 อ้างถึงใน ศิริอร ชันธหัตถ์, 2547, 44-45) ในขณะที่ สมยศ นาวิก (2543, 14) ได้สรุปว่า กระบวนการในการบริหารประกอบด้วย การบริหาร 4 อย่าง ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม และเมื่อศึกษาจากทฤษฎีต่าง ๆ พบว่า มีความสอดคล้องตามแนวคิดของ Gregg (อ้างถึงใน ภิญโญ สาร, 2546, 73-75) ทั้งนี้ประกอบด้วย การวินิจฉัยสั่งการ การวางแผน การจัดองค์การ การติดต่อสื่อสาร การจูงใจ การประสานงาน และการประเมินผล

โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 มีทั้งหมด 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม โรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม โรงเรียนอรุณวิทยาคม โรงเรียนไชยปราการ และโรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ ได้มีการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่อยู่ในหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรแกนกลาง และการบริหารกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนในสังกัดกลุ่มดอยอ่างขางนั้น ทำให้ทราบว่าได้มีการนำกระบวนการบริหารของเกรก (Gregg) ทั้ง 7 ขั้นตอนซึ่งประกอบด้วย (1) ขั้นวินิจฉัยสั่งการ (2) ขั้นการวางแผน (3) ขั้นการจัดองค์การ (4) ขั้นการติดต่อสื่อสาร (5) ขั้นการจูงใจ (6) ขั้นการประสานงานและ (7) การประเมินผล มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 แต่ยังไม่มีการศึกษา ว่า มีการนำกระบวนการบริหารของ Gregg

มาใช้ในการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนอย่างไร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34, 2558)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ว่า มีกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสืออย่างไรเพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปวางแผนปรับปรุงกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34

วิธีการวิจัย

1. **กลุ่มเป้าหมาย** ได้มีการเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน จำนวน 5 คน รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน จำนวน 11 คน หัวหน้างานกิจกรรมลูกเสือจำนวน 5 คน และผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่ทำการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน จำนวน 148 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 169 คน ปีการศึกษา 2558

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนพร้าววิทยาคม และโรงเรียนแม่อนนวิทยาลัย มีความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.896 และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติมจากแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ข้อมูลจากแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

กระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.23 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกอง พบว่า กระบวนการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดองค์กร โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.83 มีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก และกระบวนการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การติดต่อสื่อสาร โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.47 มีการปฏิบัติอยู่ระดับน้อย จากการสัมภาษณ์พบว่า สถานศึกษามีการบริหาร

งานลูกเสือโรงเรียนตามระเบียบ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ มีการจัดตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ มีการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ตามโครงสร้างการบริหารงานลูกเสือถูกต้องตามระเบียบของคณะลูกเสือแห่งชาติ แต่ยังไม่สมบูรณ์ เพราะสถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือที่ขาดทักษะ ขาดประสบการณ์ ขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ดังนั้น ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บังคับบัญชาเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มวุฒิทางลูกเสือ เป็นการเพิ่มขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร ได้มีทักษะ ประสบการณ์ในการทำงาน กิจกรรมลูกเสือ ซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษาสามารถตั้งกลุ่มหรือกองได้อย่างสมบูรณ์

2. ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ พบว่า กระบวนการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินผล โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.77 มีการปฏิบัติอยู่ระดับมากและกระบวนการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจูงใจ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.40 มีการปฏิบัติอยู่ระดับน้อย จากการสัมภาษณ์ พบว่า สถานศึกษาได้มีการประชุมวางแผนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีนโยบายให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูกเสือ แต่ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนและผู้บังคับบัญชาลูกเสือไม่แต่งเครื่องแบบลูกเสือ และผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามผู้บังคับบัญชาลูกเสือในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนควรแต่งเครื่องแบบลูกเสือเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกเสือ และควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือเพื่อให้บังคับบัญชาลูกเสือตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง

3. ด้านการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ พบว่า กระบวนการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การติดต่อสื่อสาร โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.69 มีการปฏิบัติอยู่ระดับมากและกระบวนการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประสานงาน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.33 มีการปฏิบัติอยู่ระดับน้อย จากการสัมภาษณ์ พบว่า สถานศึกษาได้มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ระยะสั้น และระยะยาว แต่ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนไม่เข้าร่วมในการประชุม ปรึกษาหารือ อีกทั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือขาดทักษะในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบกับสถานศึกษาไม่มีการเชิญวิทยากรภายนอก มาให้ความรู้เพิ่มเติมให้กับผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ดังนั้นควรเชิญวิทยากรภายนอก มาให้ความรู้เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือต่อไป

4. ด้านการเงินลูกเสือ พบว่า กระบวนการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การติดต่อสื่อสาร โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.82 มีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก และกระบวนการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การประสานงาน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.86 มีการปฏิบัติอยู่ระดับน้อยจากการสัมภาษณ์ พบว่า สถานศึกษาได้มีการวางแผนในการจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรของสถานศึกษาแต่ไม่ครอบคลุมกับกิจกรรมลูกเสือที่สถานศึกษาต้องจัดให้กับผู้เรียน เพราะได้รับจัดสรรงบประมาณน้อย ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการระดมเงินจากชมรมครูและผู้ปกครอง ชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำงบประมาณที่ได้มาช่วยในการจัดกิจกรรมลูกเสือ และควรมีนโยบายในการจัดเก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือให้ชัดเจนเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือต่อไป

5. ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ พบว่า กระบวนการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวินิจฉัยสั่งการ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.06 มีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก และกระบวนการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจูงใจ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.17 มีการปฏิบัติอยู่ระดับน้อย จากการสัมภาษณ์ พบว่า สถานศึกษามีการวางแผนให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ มีการรายงานกิจกรรมลูกเสือตามที่หลักสูตรกำหนด และมีการประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบอย่างสม่ำเสมอแต่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ยังไม่มีการนำผลจากการรายงานกิจกรรมมาทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกอง พบว่า กระบวนการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดองค์กร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษาจัดโครงสร้างการบริหารงานลูกเสือถูกต้องตามระเบียบของคณะลูกเสือแห่งชาติ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ในการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ นั้น สถานศึกษายึดหลักในการจัดโครงสร้างที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติได้กำหนดขึ้น เป็นแนวทางในการบริหารงานซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างการบริหารงานลูกเสือตามพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2507 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2530 มาตรา 17 ที่คณะลูกเสือแห่งชาติได้กำหนดให้สถานศึกษาใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดองค์กร ซึ่งประกอบไปด้วย การตั้งกลุ่มตั้งกองลูกเสือ การแต่งตั้งตำแหน่งของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, 2538, 35) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัช สุทธิชาติ (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ในส่วนตัวบ่งชี้การจัดองค์กร พบว่า ผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่ ได้มีการจัดองค์กรในการบริหารกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ในสถานศึกษาโดยยึดหลักการและวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

2. การบังคับบัญชาลูกเสือ พบว่า กระบวนการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาลูกเสืออย่างถูกต้อง ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนมีการวางแผนร่วมกับผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ และสอดคล้องกับงานวิจัยของไพรินทร์ สกุลโพธิ์ (2546) ที่ได้ศึกษาถึงการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผน ส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีการประชุมเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้อย่างสม่ำเสมอ และกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการวางแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไว้อย่างชัดเจน

3. ด้านการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ กระบวนการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การติดต่อสื่อสาร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนและผู้บังคับบัญชาลูกเสือส่งเสริมการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างสม่ำเสมอ เช่น การเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาเล็งเห็นว่า กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกความรับผิดชอบและสร้างระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน จึงมีนโยบายให้ผู้ที่มีประสบการณ์จัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล ทำนุพันธ์ (2550) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการติดต่อสื่อสารกันในองค์กร และประสานงานในการจัดกิจกรรมลูกเสือต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และมีการจัดการเข้าค่ายพักแรมให้กับลูกเสือ อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

4. ด้านการเงินลูกเสือ พบว่า กระบวนการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประสานงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนขอความร่วมมือหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ทั้งนี้เนื่องจากผู้อำนวยการสถานศึกษาซึ่งทำหน้าที่ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนด้วย มักจะขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกมาช่วยสนับสนุนงบประมาณในการบริหารงานสถานศึกษา เพราะงบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดนั้นมีจำนวนไม่เพียงพอสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวุฒิ สังข์ขาว (2549) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านระบบการสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือ โดยภาพรวมแล้วมีปัญหาในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การสนับสนุนด้านงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

5. ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ พบว่า กระบวนการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย คือ การวางแผนและการจูงใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการปฏิบัติน้อย คือ ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจัดทำงานวิจัยวิชาลูกเสือ เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนมีภารกิจหลายด้าน จึงอาจจะขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมลูกเสือของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ โดยเฉพาะการจัดทำงานวิจัยวิชาลูกเสือซึ่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ร่วมบริหาร คือ การนิเทศติดตาม ให้คำแนะนำช่วยเหลือให้ขวัญกำลังใจ ส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนการสอนและพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์จากโรงเรียนทุกฝ่าย เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ (ชัด บุญญา, 2546, 44) และสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ จันทะคัต (2550) ที่ได้ศึกษา ปัจจัยการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพด้านลูกเสือภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาควรจัดให้มีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ถึงการ

รายงานกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียนและทุกปีการศึกษา จัดให้มีการรายงานผลและเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานต่อชุมชนหรือสาธารณชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบทุกปีเพื่อวิเคราะห์ความสำเร็จหรือล้มเหลว และกำหนดแนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในปีการศึกษาต่อไป

สรุป

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 มีกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนตามระเบียบข้อบังคับคณะลูกเสือ แห่งชาติ มีการจัดตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ มีการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ตามโครงสร้างการบริหารงานลูกเสือ ถูกต้องตามระเบียบของคณะลูกเสือแห่งชาติ แต่ยังไม่สมบูรณ์ เพราะสถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรม ลูกเสือที่ขาดทักษะ ขาดประสบการณ์ ขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ โดยผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนและผู้บังคับบัญชาลูกเสือควรเข้าร่วมประชุม อบรมสัมมนา เพื่อพัฒนา กิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่อง และควรจัดหางบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือให้มากขึ้น ตลอดจนส่งเสริม ให้ผู้บังคับบัญชาควรส่งเสริมให้ผู้บังคับลูกเสือจัดงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ เพื่อนำไปพัฒนา การจัดการเรียน สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดกิจกรรม ลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 และควรศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). **การบริหารงานลูกเสือในโรงเรียน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา ผู้บังคับบัญชาลูกเสือกรมสามัญศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมสามัญศึกษา. (2541). **คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ชัด บุญญา. (2546). **หลักการและแนวคิดในการนิเทศการศึกษายุคใหม่**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชัยวุฒิ สังข์ขาว. (2549). **แนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์**.
- ณรงค์ จันทะคัด. (2550). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**.

- ไพรินทร์ สกุลโพธิ์. (2546). การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนที่จัดการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันราชภัฏอุดรธานี.
- ปิยัญญา สาร. (2546). หลักการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วิรัช นิภาวรรณ. (2545). การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โฟร์เพช.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศิริชัย สุทธิชาติ. (2557). กระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ของผู้บริหารกลุ่มเครือข่าย
โรงเรียน ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยพะเยาสังเกอรัน.
- ศิริพร ชันธหัตถ์. (2547). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- สมยศ นาวิก. (2543). การบริหารและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34. (2558). คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีสามัญ
รุ่นใหญ่ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. [เอกสารอัดสำเนา]. เชียงใหม่: กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 34.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบ
ลูกเสือ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. (2538). ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหาร
ลูกเสือแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2552). คู่มือปฏิบัติงานของสำนักยุทธศาสตร์และบูรณาการ
การศึกษาที่ 1-2 และกรุงเทพมหานคร. ราชบุรี: โรงพิมพ์บริษัทธรรมรักษ์.
- สุเวศน์ กลัปศรี. (2556). คู่มือการปฏิบัติงานลูกเสือ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุรพล ทำนุพันธ์. (2550). สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- อภัย จันทิมล. (2519). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลูกเสือ. กรุงเทพฯ: ไพบูลย์การช่าง.